

21 Şubat 2014

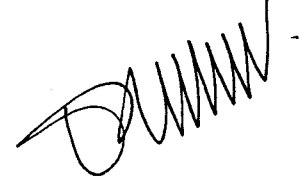
Sayı : 64272063- 610-588
Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-37754)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 28.01.2014 tarih ve 43452547-120.00-161761 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali SUSAM'ın tarafıma tevcih ettiği 7/37754 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (7 Sayfa)

Soru 1:

Türkiye'de enerji fiyatları, sanayinin ve tüketicinin aylık gideri içinde önemli bir maliyet kalemi noktasındadır. Elektrik enerjisi fiyatını yukarı çeken unsurlardan biri de kayıp ve kaçak maliyetidir.

Geçtiğimiz haftasonu yazılı basına da yansımış olan ve Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) tarafından ortaya atılan iddia ile 1 Ocak 2014 tarihinden itibaren uygulanan tarifelerde gizli zam olduğu, TETAŞ'ın fiyatındaki yüzde 8'lik indirimin maliyet bazlı fiyatlandırma çerçevesinde çıplak elektrik bedeline de indirim olarak yansımaları gerektiği, bu durumda vatandaşın yıllık 2 milyar TL fazladan tahsilat yapılabileceği belirtilmektedir.

EPDK kararıyla 2014 yılından itibaren geçerli olmak üzere kamu toptan satış şirketi TETAŞ'ın toptan satış fiyatları, kilovat saat başına 17.8 kuruştan yüzde 8.3 indirimle 16.3 kuruşa indirildiği belirtilmektedir. Ayrıca elektrik dağıtım şirketlerinin uymak zorunda oldukları hedef gereği 2014 yılında kayıp-kaçak bedellerinde de indirim yapması gerektiği bilinmektedir.

İletim, dağıtım, perakende satış hizmeti ve sayaç okuma bedellerine de hem 2013 hem de 2014 enflasyon beklentilerinin çok üzerinde yüzde 20'ler düzeyinde zam yapılmıştır. Ayrıca TETAŞ'ın yaptığı yüzde 8'lik fiyat indirimi de faturalara yansıtılmadığı gibi çıplak elektrik fiyatının da yüzde 0.8 oranında artırıldığı belirtilmektedir. Bu bilgiler ışığında;

- Haberde bahsi geçen gizli zam iddiaları gerçekleri yansıtmakta mıdır?

Cevap 1:

Perakende Elektrik Satış Fiyatları, Elektrik Piyasası Kanunu, Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği, Perakende Satış Hizmet Geliri ile Perakende Enerji Satış Fiyatlarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ ve diğer ikincil mevzuata göre ve başlangıcı Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim olmak üzere üç aylık dönemler itibarıyla elektrik ticaret ve şebeke maliyetlerinde oluşan değişiklikler dikkate alınarak belirlenmektedir. 30/09/2012 tarih ve 4051 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (Kurul) kararından sonra düzenlenen nihai elektrik tarifelerinde herhangi bir artış olmamıştır. Ancak aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere fon, pay ve vergiler hariç toplam tarifeler değişmese de fatura bileşenlerinden bazıları maliyetlerde oluşan değişiklikler nedeniyle artabilmekte veya azalabilmektedir. Dolayısıyla Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi (TETAŞ)'nin toptan elektrik satış tarifesi düşerken dağıtım, iletim ve sayaç okuma gelir tavanları ve tarifeleri Tablo-1 ve Tablo-2'de görüldüğü üzere ilgili mevzuat gereğince değişebilmektedir.

Soru 2:

Elektrik dağıtım şirketlerinin 2014 yılında yapması gereken kayıp-kaçak indirimi yapılmış mıdır? Yapılmış ise faturalara yansıtılmakta mıdır?

Cevap 2: Meskenler için yürürlükteki tarifelerde elektrik faturalarında yer alan bedellerin toplam fatura tutarının içindeki oranını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo-1. Fatura Bileşenleri

Fatura Bileşenleri (Mesken)	2014
Enerji Bedeli	57,6%
Kayıp Enerji Bedeli	9,2%
Dağıtım Sistem Kullanım Bedeli	7,8%
Perakende Satış Hizmet Bedeli +Sayaç Okuma	2,2%
İletim Sistem Kullanım Bedeli	2,4%
Enerji Fonu	0,7%
TRT Payı	1,4%
Elektrik Tüketim Vergisi	3,4%
KDV	15,3%

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET ALİ SUSAM'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/37754)**

Kayıp enerji bedeli Dağıtım Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ hükümlerine göre elektrik dağıtım şirketlerinin kayıp hedefleri dikkate alınarak belirlenmektedir. Birim kayıp bedellerine söz konusu düşüşler yansıtılmıştır.

Soru 3:

İletim, dağıtım, sayaç okuma vb. diğer hizmetlerde enflasyon oranının çok üzerinde zamlar yapılmasının gerekçesi nedir?

Cevap 3:

Dağıtım, iletim ve sayaç okuma bedelleri Elektrik Piyasası Kanunu, Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği ve ilgili tebliğlerine göre belirlenmektedir. Söz konusu mevzuata göre elektrik dağıtım şirketlerinin İkinci Uygulama dönemi (2011-2015) dağıtım, iletim ve sayaç okuma gelir gereksinimleri 28/12/2010 tarih ve 2977-98 sayılı Kurul kararları ile belirlenmiştir.

Aşağıda Gediz Elektrik Dağıtım Şirketinin 28/12/2010 tarih ve 2985 sayılı Kurul kararı ile belirlenen dağıtım sistem gelir gereksinimi tablosu yer almaktadır.

Tablo-2 Dağıtım Sistemi gelir gereksinimi

	2011	2012	2013	2014	2015
DAĞITIM LİSANSI					
DAĞITIM SİSTEMİ GELİR GEREKSİNİMİ (TL)	186.393.759	187.567.240	189.180.835	191.195.431	193.605.852
EPE 0 (KASIM 2010 TÜFE DEĞERİ)			182,4		
A (SABİT KISIM)			1		
B (DEĞİŞKEN KISIM)			0		
X	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
KKH (%)	8,48%	8,08%	7,70%	7,34%	7,00%
UYGULAMA DÖNEMİ			1/1/2011-31/12/2015		

Tablodan da görüldüğü üzere dağıtım şirketlerinin gelir gereksinimlerinin Kasım 2010 tarihli TÜFE değeri ile sabitlenmesine rağmen yıllar itibariyle arttığı görülmektedir. Bu artışın sebebi dağıtım sistem gelir gereksiniminin dağıtım sistemi hat uzunluğu, dağıtılan enerji ve abone sayısındaki artışlara bağlı olarak artmasından kaynaklanmaktadır. Dağıtım Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğin 3 üncü maddesi;

“Dağıtım lisansı sahibi bir tüzel kişinin t tarife dönemi için dağıtım sistemi gelir tavanı (DSGT) aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$DSGT_t = SMB_t + DMB_t + GFDB_t - YFDB_{u,t} \quad (1)$$

Bu formülde geçen;

- $DSGT_t$ dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin t tarife döneminde elde edebileceği ve t tarife döneminin ilk günü EPE değerine göre hesaplanmış Dağıtım Sistemi Gelir Tavanını (TL),
- SMB_t (2) nci formüle göre hesaplanan ve dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin t tarife döneminde elde edebileceği dağıtım sistemi gelir tavanının sabit maliyet bileşenini (TL),
- DMB_t (8) inci formüle göre hesaplanan ve dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin t tarife döneminde elde edebileceği dağıtım sistemi gelir tavanının değişken maliyet bileşenini (TL),
- $GFDB_t$ (9) uncu formüle göre hesaplanan gelir farkı düzeltme bileşenini (TL),
- $YFDB_{u,t}$ (11) nci formüle göre hesaplanan ve u uygulama döneminin ikinci tarife döneminde uygulanan yatırım farkı düzeltme bileşenini (TL), ifade eder.

a) Sabit Maliyet Bileşeninin (SMB_t) Hesaplanması
t tarife dönemi için Sabit Maliyet Bileşeni aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$SMB_t = a \times DSRG_0 \times MFDF_t \quad (2)$$

Bu formülde geçen;

- a* dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin elektrik piyasası hesap planı, düzenlemeye tabi unsurlar ve raporlamaya ilişkin tebliğe göre hesaplanan toplam sabit maliyetinin toplam maliyetine oranını,
- DSRG₀* dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin Dağıtım Sistemi Referans Gelirini (TL),
- MFDF_t* (3) üncü formüle göre hesaplanan ve *t* tarife dönemi için geçerli maliyet farkı düzeltme faktörünü,

ifade eder.

1) Maliyet Farkı Düzeltme Faktörü (MFDF_t) değerinin hesaplanması
t tarife dönemi için geçerli Maliyet Farkı Düzeltme Faktörü (MFDF_t), enflasyon, verimlilik ve kalite faktörleri göz önüne alınarak belirlenir ve aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$MFDF_t = MFDF_{t-1} \times (1 + EPEDO_t) \times (1 - X_t) \times (1 + KF_t) \quad (3)$$

Bu formülde geçen;

- MFDF_{t-1}* uygulama dönemi içinde bir önceki tarife dönemi için geçerli maliyet farkı düzeltme faktörünü,
- EPEDO_t* (4) üncü formüle göre hesaplanan *t* tarife dönemi için uygulanacak Elektrik Piyasası Endeksi Değişim Oranını,
- X_t* dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin *t* tarife dönemi verimlilik parametresini,
- KF_t* (6) ncı formüle göre hesaplanan Kalite Faktörünü,

ifade eder.

Uygulama döneminin ilk tarife dönemi için MFDF_{t-1} değeri "1" olarak alınır.

2) Elektrik Piyasası Endeksi Değişim Oranı (EPEDO_t) değerinin hesaplanması
t tarife dönemi için geçerli Elektrik Piyasası Endeksi Değişim Oranı (EPEDO_t), aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$EPEDO_t = (EPE_{t-1} / EPE_{t-2}) - 1 \quad (4)$$

Bu formülde geçen;

EPE_{t-1} Elektrik Piyasası Endeksinin, t-1 tarife döneminin onbirinci ay sonu değerini,

EPE_{t-2} Elektrik Piyasası Endeksinin, t-2 tarife döneminin onbirinci ay sonu değerini,

ifade eder.

Yukarıdaki formül birinci tarife dönemi için,

$$EPEDO_1 = (EPE_1 / EPE_0) - 1 \quad (5)$$

şeklinde uygulanır.

Bu formülde geçen;

$EPEDO_1$ uygulama döneminin ilk tarife dönemi için geçerli Elektrik Piyasası Endeksi Değişim oranını,

EPE_1 Elektrik Piyasası Endeksinin, uygulama döneminin ilk tarife döneminin ilk günü için öngörülen değerini,

EPE_0 dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin $DSRG_0$ değerini oluşturan sabit fiyatlara karşılık gelen Elektrik Piyasası Endeksi değerini,

ifade eder.

3) Kalite Faktörü (KF_t) değerinin hesaplanması

t tarife dönemi için geçerli Kalite Faktörü (KF_t), dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin dağıtım lisansında belirtilen kalite göstergeleri, her bir kalite göstergesi için belirlenen ağırlık katsayıları, yıllar itibarıyla belirlenen hedef değerler ve gerçekleşen değerler göz önüne alınarak aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$KF_t = \sum_{r=1}^{KG} (KGA_r \times FARK_{t-2}^r) \quad (6)$$

Bu formülde geçen;

KG dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin kalite faktörünün hesaplanmasında göz önüne alınacak kalite göstergesi adedini,

KGA_r dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin r numaralı kalite göstergesi için belirlenen ağırlık katsayısını,

$FARK_{t-2}^r$ t-2 tarife dönemi r numaralı kalite göstergesi için (7) nci formüle göre hesaplanan, hedeflenen ve gerçekleşen performans değerleri arasındaki farkın yüzdesini,

ifade eder.

$FARK'_{t-2}$ aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$FARK'_{t-2} = (HEDEF'_{t-2} - CARI'_{t-2}) / HEDEF'_{t-2} \quad (7)$$

Bu formülde geçen;

$HEDEF'_{t-2}$ r numaralı kalite göstergesinin t-2 tarife dönemi için hedef değerini,

$CARI'_{t-2}$ r numaralı kalite göstergesinin t-2 tarife dönemindeki gerçekleştirmelere göre hesaplanan değerini,

ifade eder.

Kalite göstergesi hedef değerleri ilk olarak 2015 yılı için belirlenir.

b) Değişken Maliyet Bileşeninin (DMB) Hesaplanması

t tarife dönemi için geçerli Değişken Maliyet Bileşeni aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$DMB_t = b \times DSRG_0 \times MFDF_t \times \left(\frac{M_t}{M_0} \right) \quad (8)$$

Bu formülde geçen;

b dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin elektrik piyasası hesap planı, düzenlemeye tabi unsurlar ve raporlamaya ilişkin tebliğe göre hesaplanan toplam değişken maliyetinin toplam maliyetine oranını,

$DSRG_0$ dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin Dağıtım Sistemi Referans Gelirini (TL),

$MFDF_t$ (3) üncü formüle göre hesaplanan t tarife dönemi için geçerli Maliyet Farkı Düzeltme Faktörünü (TL),

M_t t tarife dönemi için dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin dağıtım sistemi üzerinden dağıtılması öngörülen toplam enerji miktarını (kWh),

M_0 dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin $DSRG_0$ değerinin değişken maliyetler bileşeninin hesaplanmasında esas alınan, dağıtım sistemi üzerinden dağıtılan toplam enerji miktarını (kWh),

ifade eder.

c) Gelir Farkı Düzeltme Bileşeninin (GFDB) hesaplanması

t tarife dönemi için gelir farkı düzeltme bileşeni aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$GFDB_t = a \times GF_{t-2} \times (1 + FO_{t-1}) \quad (9)$$

Bu formülde geçen;

- a* dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin Elektrik Piyasasında Gelir ve Tarife Düzenlemesi Kapsamında Düzenlemeye Tabi Unsurlar ve Raporlamaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğe göre hesaplanan toplam sabit maliyetinin toplam maliyetine oranını,
- GF_{t-2} (10) uncu formüle göre hesaplanan dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin t-2 tarife dönemi için dağıtım sistemi gelir tavanı ile t-2 tarife döneminde gerçekleşen dağıtım sistemi geliri arasındaki farkı (TL),
- FO_{t-1} cari uygulama döneminin t-1 tarife dönemi için belirlenen ve yüzde olarak ifade edilen faiz oranını,

ifade eder.

Gelir farkı düzeltme bileşeni, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin ilk uygulama döneminin ilk iki tarife dönemi için "sıfır" (0) olarak kabul edilir.

1) Gelir Farkı (GF_{t-2}) değerinin hesaplanması
t-2 tarife dönemi için yıl sonu Gelir Farkı, aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$GF_{t-2} = DSGTYD_{t-2} - GDSG_{t-2} \quad (10)$$

Bu formülde geçen;

- $DSGTYD_{t-2}$ dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin t-2 tarife dönemi için dağıtım sistemi gelir tavanının, Elektrik Piyasası Endeksi t-2 tarife dönem sonu değeri kullanılarak yeniden hesaplanan değerini (TL),
- $GDSG_{t-2}$ dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin gerçekleşen dağıtım sistemi gelirinin, Elektrik Piyasasında Gelir ve Tarife Düzenlemesi Kapsamında Düzenlemeye Tabi Unsurlar ve Raporlamaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ hükümlerine uygun olarak Elektrik Piyasası Endeksi t-2 tarife dönem sonu değeri kullanılarak yeniden hesaplanan değerini (TL),

ifade eder.

e) Yatırım Farkı Düzeltme Bileşeninin ($YFDB_u$) hesaplanması
u uygulama döneminin ikinci tarife döneminde uygulanacak Yatırım Farkı Düzeltme Bileşeni aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$YFDB_{u,t} = YFUDSD_{u-1} \times (1 + FO_{t-1}) \quad (11)$$

Bu formülde geçen;

- $YFUDSD_{u-1}$ elektrik piyasası hesap planı, düzenlemeye tabi unsurlar ve raporlamaya ilişkin tebliğ hükümlerine göre hesaplanan, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin u-1 uygulama dönemi yatırım planında yer alan, ancak gerçekleşmeyen yatırımların u-1 uygulama dönemi sonu itibarıyla değerini (TL),
- FO_{t-1} u uygulama döneminin t-1 tarife dönemi için belirlenen ve yüzde olarak ifade edilen faiz oranını,

ifade eder.

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET ALİ SUSAM'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/37754)**

Bu formül sadece herhangi bir uygulama döneminin 2 nci tarife döneminde uygulanır.

Yatırım farkı düzeltme bileşeni, birinci uygulama dönemi için “sıfır” (0) olarak kabul edilir.”

hükümlerini amirdir. Dolayısıyla dağıtım tarifeleri gelir gereksinimleri, düzeltmeler ve ikincil mevzuatta yer alan diğer hususlar da dikkate alınarak onaylandığından bu bedellerdeki değişiklikler ile enflasyon arasında birebir ilişki bulunmamakta olup 2013 yılında dağıtım bedelleri 2012 yılına göre enflasyonun çok ötesinde düşüş göstermiştir.